

VOJTA

NÁPRSTEK

VLASTENEC ✕ SBĚRATEL ✕ MECENÁŠ



MILENA
SECKÁ



VYŠEHRA
NÁRODNÍ MUZEUM



NÁRODNÍ MUZEUM



VOJTA
NÁPRSTEK
VLASTENEC ✕ SBĚRATEL ✕ MECENÁŠ

MILENA
SECKÁ



VYŠEHRA
NÁRODNÍ MUZEUM

Vyobrazení na přebalu:
Dům U Halánků a Betlémské nám.
Zdenka Braunerová, kresba, b.d. a Vojta Náprstek 1864
Alois Studnička, kresba 1878

Vyobrazení na s. 4:
Vojta Náprstek. Foto J. Eckert 70. léta 19. století

Tato publikace vznikla v rámci projektu Národního muzea
„Osobnosti české vědy a kultury“,
za podpory Ministerstva kultury České republiky (MK 00002327202).

Fotografie Jiří Vaněk a archiv NM – Náprstkova muzea
Obálku a grafickou úpravu navrhl Vladimír Verner
Vědecký redaktor Prof. PhDr. Josef Kandert, CSc.
Odpovědná redaktorka Marie Válková
E-knihu vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2012 jako svou 1071. publikaci
ve spolupráci s Národním muzeem
Vydání v elektronickém formátu pdf první
podle 1. vydání v tištěné podobě
Doporučená cena 164 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

Národní muzeum
Praha 1, Václavské nám. 68
www.nm.cz

Vědecký redaktor: Prof. PhDr. Josef Kandert, CSc.

Lektorovaly: Doc. PhDr. Lydie Petráňová, CSc., Doc. PhDr. Irena Štěpánová, CSc.

© PhDr. Milena Secká, CSc., 2011
© Národní muzeum, 2011

ISBN 978-80-7429-266-8

OBSAH

Předmluva.....	9
 KRÁSNÝ DEN VINŠUJI!	11
Kořeny rodiny.....	11
Vojtovo dětství	16
Dům U Halánků, č. p. 269	21
 SALVE!	31
Gymnázium	31
Vídeň	39
Revoluční rok 1848	44
 HELLO, FRIENDS!	55
New York.....	55
Milwaukee.....	60
Mecenáš Musea království českého	71
Čechové v Americe	77
 PŘÁTELÉ, VÍTEJTE!	85
Návrat domů.....	85
Náprstkova knihovna.....	90
Práce pro blaho druhých.....	104
Cesta do Londýna a myšlenka muzea	114
 OBČANKO, RAČTE!	131
První ženské organizace	131
Založení Amerického klubu dam.....	134

Zákaz činnosti	172
Legalizace AKD a jeho konec.	192
NA ZDAR!	199
České průmyslové museum	199
Krajané, cestovatelé a příznivci	214
Komunální politik	226
Vojtíšek a Pepička.	238
NA ROZLOUČENOU!	251
Gotha	251
Náprstkovo muzeum všeobecného národopisu	258
Epilog	273
Ediční poznámka	274
Příloha písemná	275
Resumé	283
Jmenný rejstřík.	289

PŘEDMLUVA

Denně někoho potkáváme, denně se s někým zdravíme a naše pozdravy bývají různé. Liší se nejen podle vztahu k oslovenému, ale často i podle nálady a také podle našeho věku a dobových zvyklostí. V době elektronických médií nám kontakt často oznámí zvukový signál a nemusíme ani otevřít pusu, usmát se či stisknout podávanou ruku. Ochuzujeme se o živý kontakt, který může potěšit i obohatit.

Předložená publikace připomíná Vojtu Náprstka, který si velmi dobře uvědomoval, jak je důležité setkávání se lidí a jejich vzájemné informování. V 19. století byla různá oslovení, a velmi často se objevovalo „vašnosti“, „milostpane“, „ruku líbám“, „služebník“ apod. Vojta byl průkopníkem v mnoha směrech, nejen v muzejnictví a komunální politice, ale i v etiketě. Pokud jej někdo pozdravil zmiňovaným oslovením, po podání ruky se mu octl nenápadně v dlani malý lísteček, který si pan Náprstek dal pro tyto případy natisknout:

Kdo svobody hoden, nelíbá ruce a netituluje „milostpane“.

Otrocká tato podlízavost zároveň urážlivá jest pro toho, jemuž platí a posměchu cizinců nás vystavuje.

Snažně za to prosím, bych alespoň já ušetřen byl tímto nemravem, jenž v celém světě vzdělaném toliko mezi národem naším bují, jsa truchlivým svědectvím hlubokého pokoření a potupy jeho.

Myslím, že je na čase, aby působením všech osvěcených našincův zlozvyk ten se vykořenil.

Jak je vidět, musel Vojta Náprstek nutně ohromovat konzervativní společnost nejen pozdravením a „amerikánským“ kloboukem, ale za zmínku stojí především jeho další aktivity.

Krásný den vinšuji!



Kořeny rodiny

Dne 7. října L. P. 1822 byli sezdáni v chrámu Páně svatého Mikuláše na Malé Straně v Praze manželé Fingerhutovi. Ženichovi Antonínovi bylo čtyřicet sedm a pro třiceti čtyřletou nevěstu Annu to byl již druhý sňatek. O dva roky později se jim narodil syn Ferdinand a v roce 1826 další syn Adalbert. V témže roce si pak za 27 500 zlatých zakoupili dům U Halánků s pivovarem, sladovnou, vinopalnou a hostincem na Betlémském plácku na Starém Městě pražském. Anně se jistě splnil dávný sen po vlastním podniku, který si nesla již z prvního manželství s Janem Novákem.

Anna přišla na svět dne 24. dubna 1788 do mlynářské rodiny Vincence Homy a Josefy rozené Draské ze svatopetrské čtvrti v Praze. V roce 1795 zažila rodina úpadek následkem úmrtí živitele rodiny. Otec se utopil za povodně ve Vltavě a jedenáctiletá Anna musela stejně jako její

starší sestra Barbora jít do služby. Vzpomínky na službu u lakomých strýců později zapsala podle vyprávění její snacha a vypovídají o velmi tvrdých podmínkách, které ještě dětskou Annu formovaly. Když se v roce 1808 vdávala z lásky za sklepníka Jana Nováka, měla osmdesát zlatých úspor a jednu komodu. Mladí manželé si pronajali traktérství U zlatého hada na Maltézském náměstí, Renthaus v Ostruhové ulici a později „stravovatelství a výčep“ v karlínské Invalidovně, kde právě tábořila vojska. Poskytování restaurátérských služeb bylo výnosnou živností, zvláště v blízkosti ložirujícího vojska. Ranou osudu bylo Annino onemocnění tyfem, při kterém učinila „svatý slib“ své patronce, svaté Anně. V případě uzdravení slíbila, pokud jí to prostředky dovolí, pamatovat na ty, kteří na tom budou hůře než ona. Z nemoci se dostala, ale slib realizovat nemohla, protože v roce 1811 přišel státní bankrot a uspořené peníze ztratily na hodnotě. Přesto se opět stěhovali a tentokrát si od Anniny tety pronajali pivovar U Hermonů. Obchod vzkvétal příčinlivostí obou manželů, ale nečekaně opět zasáhl osud. Po jedenácti letech šťastného manželství zemřel v roce 1819 manžel Jan.

Po tři roky vedla Anna sama pivovar U Hermonů na Malé Straně a vychovávala své tři děti. Potřebovala nejen oporu v podnikání, ale také pevnou otcovskou ruku pro děti. Když se pak seznámila se sládkem z pivovaru U Šturmů Antonem Fingerhutem, přijala jeho nabídku ke sňatku. Podnik U Hermonů opustila a přestěhovala se i s dětmi za mužem na Uhelný trh. Anton pocházel z české rodiny Náprstků ze Slánska. Jako sedmé dítě byl jediný z celé rodiny zapsán do matriky německy, tedy místo Antonína Náprstka zapsali Antona Fingerhuta. Kuriózní je, že dítě narozené v rodině po něm, bylo zapsáno opět česky. Rodině ani Antonovi německé jméno nevadilo, ale o to více vadilo jeho mladšímu synovi Adalbertovi.

V roce 1826 se rodina stěhovala z domu U Šturmů (na Uhelném trhu) do domu U Halánků. Manželé Fingerhutovi sem přiváděli čtyři syny (Jana a Antonína z prvního a Ferdinanda a Vojtěcha z druhého manželství) a dceru Rosálii, přičemž toho nejmladšího pětiměsíčního synka přinesli v košíku. Anna se stejně jako v prvním manželství pustila do živnosti s neutuchající energií a záhy jí manžel přenechal vedení podniku. Pracovitost a zbožnost udělala z Anny bohatou ženu, která mohla konečně realizovat svůj dávný slib. Každý první den v měsíci otevírala vrata



Anton Fingerhut. Olej, asi 1825.

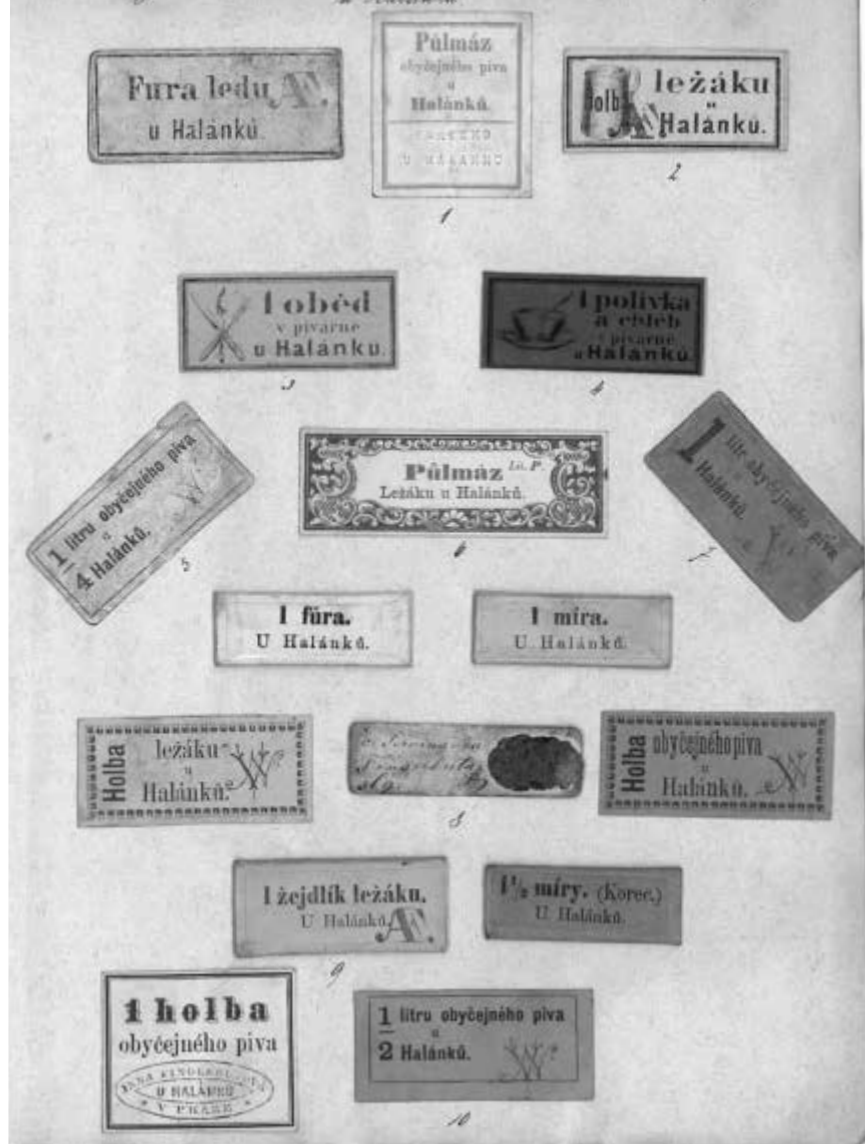


Anna Fingerhutová. Olej, asi 1825.



Uhelný trh s domem U Šturmů. Jan Mulač, 80. léta 19. století.

Známky (1-10) které dostávali chudí studenti na obědy a pivo



Papírové žetony k odběru jídla a pití zdarma pro chudé studenty a potřebné.



Etikety alkoholických nápojů z vinopalny U Halánků.

domu U Halánků a přicházející žebráci a prosebníci dostávali bochníček chleba. Zvěst o dobročinnosti paní Anny se brzy roznesla po celé Praze a později i na venkov. O velkých poutích (na svatého Jana a Václava) přicházely do Prahy stovky poutníků, kteří hledali levný nocleh. Paní Anna umožňovala poutníkům zdarma nocovat v jejích skladech na seně. Dráteníci z Horních Uher (dnešního Slovenska) měli v domě U Halánků své „sídlo“, kde byl zajištěný nocleh i strava. Podle pamětníků byla paní Anna žádána za kmotru desítkám dětí a nikdo potřebný od ní neodešel bez almužny. V Praze jí proto začali přezdívat Panímaminka od Halánků a k povědomí přispěl i kvalitní alkohol, který se vyráběl a dodával především „ve velkém“ do náleven v Praze i mimo ni.

Tak jak se dařilo Anně při podnikání, tak se jí nedařilo v rodinném životě. V roce 1828 zemřel syn Jan, po něm v roce 1830 třináctiletá nadaná dcerka a v roce 1832 po deseti letech a deseti dnech i druhý manžel. V roce 1836 pak zemřel i druhý syn z prvního manželství, dvaceti šestiletý Antonín. Ten jediný z dětí Jana Nováka se oženil a měl syna.

Vojtovo dětství

Vojtěch Fingerhut se narodil 17. dubna 1826 a 18. dubna byl v chrámu svatého Havla pokřtěn. Kmotrem mu byl starší nevlastní bratr Jan Novák (t. č. posluchač fyziky) a matčina sestra Barbora Serafínová („mlynářová pražská“).

Tato Vojtova teta měla za muže mlynáře a vlastnili dům s hostincem U černého orla na rohu Poříčí a ulice Zlatnické. Děti neměla, a protože také brzy ovdověla, udržovala velmi intenzivní a vřelé vztahy se svou mladší sestrou Annou. Ta byla v živnosti zaměstnána od rána do večera a na výchovu dvou synů jí moc času nezbývalo. Proto také volné chvíle trávil Ferdinand s Vojtěchem u „paní tety“, která je velmi milovala a rozmazlovala. Zvláště její kmotřenec Vojta byl miláčkem, na kterého pamatovala i ve své závěti.



Dům U černého orla. 70. léta 19. století.

Seznam křtění v kostele sv. Mikuláše v Praze, který se koná v roce 1880, podle zákona č. 182, ze dne 18. srpna 1879.

Křestní list. — Tauf-Schein.

St. Fol. 125.

Den, měsíc a rok Křtu, křestní listu	Město křtu Město křtu	Křtícímu Křtícímu	Otec Otec	Matka Matka	Křtěný Křtěný	Příjmení Příjmení
17. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
18. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
19. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
20. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
21. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
22. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
23. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
24. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
25. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
26. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
27. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
28. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
29. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
30. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl
31. 18. 1880	Praha	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl	Jan Křtěl

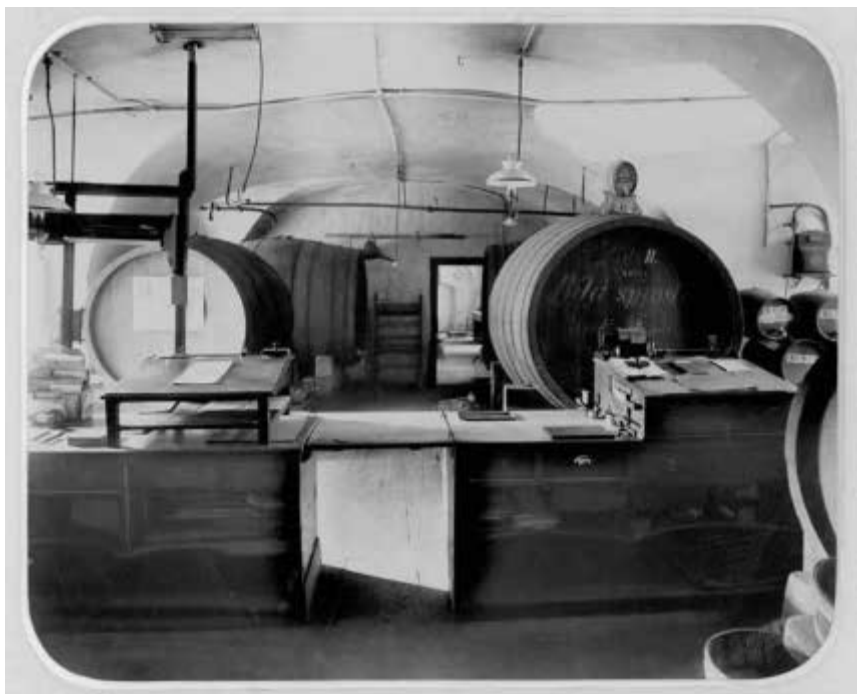
Dána od duchovního úřadu
Opisovatel: Jan Křtěl

Jan Křtěl

Opis křestního listu Vojty
Náprstka s označením,
že od roku 1880
může oficiálně používat
jména Náprstek.

Portrét Barbory Serafinové.
In Kottner Josef Ludvík,
Průvodce sbírkami
Náprstkova Českého
průmyslového musea.
Praha 1898.





Sklad vinopalny. J. Mulač, 70. léta 19. století.

Oproti „paní tetě“, byla matka velmi přísná žena, která si však uvědomovala jak svůj český původ, tak i sílu vzdělání a tyto myšlenky vštěpovala svým synům. Pro ně pak byla symbolem ženy, která se dokáže o sebe za všech okolností postarat. To nebylo běžně zvykem, aby žena – majitelka živnosti denně těžce pracovala. Svým zaměstnancům byla doslova matkou, znala jejich rodiny i osudy a za zmínku stojí i to, že služebným platila návštěvy divadla, které přinášelo nejen pobavení, ale především poučení.

Protože sama neměla možnosti ke vzdělání, dbala na to, aby se důkladného vzdělání dostalo alespoň jejím synům. Základní vzdělání získali v klášterní škole u dominikánů u sv. Jiljí na Starém Městě a tzv. hlavní školu absolvoval Vojta v letech 1834–1836 u piaristů na Novém



Jiří Krämer.
W. Rupp, Praha 1871.

Městě pražském. Protože matka neměla ani schopnosti ani čas dohlížet na výuku svých synů, najala jim domácího učitele Jiřího Krämera, který v domě U Halánků bydlel a paní Anně zároveň vedl účetní knihy. Syny nejen vyučoval, ale o prázdninách s nimi také cestoval po Čechách.

Pivovar i vinopalna vynášely a v domě U Halánků i na dvoře byl čilý ruch. I když byl v domě výčep, přesto se vyrábělo především pro mimopražské podniky, kam se dodávalo ve velkém. K živnosti patřily také vozy s koňmi, které denně přijížděly a odjížděly. V malém Vojtěchovi jistě vzbuzovaly zájem a touhu poznat kraje známé jen z vyprávění. Na mladou mysl působila i Praha se svými tehdy ještě starobylými uličkami a pověstmi. Samotný dům U Halánků, byl plný tajemných zákoutí a malých pokojíků, byl obklopen množstvím bizarních přístavků



Dvůr domu U Halánků. Jindřich Eckert, 70. léta 19. století.

a hospodářských stavení. Zde se scházely ke svým hrám děti majitelky i zaměstnanců. Místo se silným „geniem loci“ muselo nutně ovlivnit všechny své obyvatele. Výstižně to později napsal Julius Zeyer:

Silné dojmy útlého mládí bývají nevymazatelně vryty v mysl citlivního člověka. Přes všechny cizí vlivy pozdější zůstal Náprstek do poslední chvíle pravým Pražanem, ... Pražanem tradic pyšných a prostých, v nichž byla jakási stopa starého rčení: Kdo proti Praze a Bohu něco zmůže? Měšťanstvo pražské mívalo někdy patricijské sebevědomí... Ty doby ovšem dnes minuly, ale do dětství Náprstkova ohlasy jejich ještě sahaly. A později přenesl Náprstek pojem důstojného občana velké republiky za mořem

v tu starou svou tradici pražskou a spojil to vše v harmonii v pravdě mužného zvuku. Zůstal tedy Náprstek vždy pravým Pražanem a zůstal také vždy synem paní maminky od Halánků. Praha a „paní maminka“, to značí první jeho dojmy, dojmy trvalé a působící na něj tak mocně, že povaze jeho vtlačily zřetelně pečeť svou na vždy.

Dům U Halánků, č. p. 269

Jak již bylo řečeno, Vojtův život byl ovlivněn domem, ve kterém vyrůstal a který byl spojen s živností, díky níž rodina byla hmotně zajištěna.

Dům sám má velmi zajímavou historii a dodnes si uchoval kouzlo, které působí na jeho návštěvníky. Jeho podoba, tak jak ji známe dnes, vznikla až v 16. století spojením pěti domů v renesanční stavbu měšťanského paláce. Gotické sklepy a středověké zdi zůstaly zachovány v přízemní části obvodového zdiva především v jižním traktu do Betlémské ulice. Nejstarším historicky doloženým domem, který je součástí dnešního domu U Halánků, byl tzv. Sezemovský dům, pojmenovaný po panu Sezemovi z Holešovic, písaři desk zemských za panování českého krále Václava IV. (1361–1419) a již v této době je zde zmiňován pivovar a sladovna. Na domě prý byl velký obraz svatého Václava. Na severovýchodní straně směrem do dnešní Náprstkovy ulice stál dům U červených zvonů a na místě dnešní budovy Náprstkova muzea dům U zlaté botky, jehož majitelem byl od roku 1407 Mikuláš z Landštejna na Borotíně, arcibiskupský komorník, který zasedal u zemského soudu. Sezemovský dům v roce 1430 koupil pan Jan Reček z Ledče a znovu bylo potvrzeno právo várečné a sladovnická živnost. Tohoto majitele můžeme považovat za doloženého zakladatele mecenášské tradice domu, protože nedaleko (v dnešní ulici Karolíny Světlé) otevřel a provozoval zdarma studentskou, tzv. Rečkovu kolej. Na počátku 16. století se stal majitelem Sezemovského domu sladovník Vít Hatiapatia a po něm se téměř sto let nazýval dům Z Hatápatků.

Jedním z nejvýznamnějších majitelů v historii tohoto domu se stal pan Václav Šafránek, který přišel do Prahy z Žatce a dům koupil v roce 1567 za 265 kop grošů stříbrných. V roce 1590 byl za císaře Rudolfa II. zvolen na zemském sněmu nejvyšším berníkem a zároveň působil jako

pražský primátor. Za jeho moudrého vedení byla Praha kvetoucím a bohatým městem a sám patřil k nejvýznamnějším pražským primátorům vůbec. K jeho počínům patří mimo jiné postavení kašny se sochařskou výzdobou z růžového sliveneckého mramoru na Staroměstském rynku¹, ale byl mecenášem i dalších pražských staveb. V roce 1585 za velké morové epidemie, kdy bohatí lidé před strachem z nákazy opouštěli Prahu, pan Šafránek zřídil ve svém domě městský špitál, který však nestačil, protože zde zároveň poskytoval ubytování chudým studentům. Přikoupil proto v roce 1590 ještě vedlejší dům od Jana Libořského z Libéhory a dal jej zřídit *pro přijetí a opatrování všech pomoci hledajících*. Tři domy tak dal přestavět a vznikl reprezentativní měšťanský dům s otevřenou lodžii v prvním patře, který si tuto podobu téměř uchoval dodnes. V průčelí je ozdoben lunetou s obrazem Navštívení Panny Marie od neznámého autora. Pan Šafránek byl za své zásluhy o blaho bližních povýšen Rudolfem II. v roce 1587 do vladyckého stavu s predikátem „z Drahobejle“ a v roce 1594 pak byl povýšen do stavu rytířského. Svě jméno „Šafránek“ si nechal přeložit do latiny a začal se psát *Václav starší Krocín z Drahobejle*. Dodnes jej připomíná deska z růžového mramoru s jeho erbem z roku 1591, která byla patrně umístěna na domě. Později byla snata a Vojta Náprstek, když ji našel ve sklepě, ji dal opravit a zasadit na nádvoří domu.²

O tom, že Krocínovská přestavba byla rozsáhlá, svědčí i to, že nový majitel – Pavel Kuttbauer ze Sonnensteina, úředník z pražského Ungeltu – za dům zaplatil již 2500 kop grošů. Jako protestant byl po bitvě na Bílé hoře v roce 1621 odsouzen ke ztrátě hrdla, musel emigrovat a jeho majetek byl zkonfiskován. V roce 1628 prodala vdova dům za 4000 zlatých malostranskému rychtáři Filibertovi Emanuelovi de Bois. Od něho pak dům v roce 1640 koupil nový majitel Kryštof Turek z Rosenthalu a natrvalo připojil ke Krocínovskému domu (začalo se mu tak říkat po

¹ Kašna byla technicky postavena špatně a voda z ní mizela. Když začala překážet také provozu, byla v roce 1862 tajně jedné noci rozebrána. Malá část se dochovala a je umístěna v Lapidáriu Národního muzea, ostatní kusy nenávratně zmizely pryč v základech městské plynárny na Žižkově.

² Mramorová deska byla při rekonstrukci muzea v 60. letech 20. století odstraněna a důstojně umístěna na pavlači domu U Halánků, kde je dodnes. Je na ní vytesán vladycký znak umístěný ve věnci s nápisem WA.ST.KRO.ZDRA.P 1591.



Pavel Bauše, Dům U Halánků. Kresba b. d.

bývalém majiteli) i dům U červených zvonů. Roku 1676 zakoupil dům se sladovnou, hvozdem, humnem a zahrádkou Jan Halánek z Jičína s manželkou Dorotou a i když zde bydlil pouze deset let, dům nese jeho jméno podnes. Po něm koupil dům sladovnický rod Hanischů z Greifenthalu, kteří zde začali pálit kořalku a dům drželi téměř jedno století. V 18. století prodělal dům další změnu – vznikla mansardová střecha a z lodžie se stala pavlač. Zároveň bylo také přistavěno krátké západní křídlo. V roce 1825 koupil dům s pivovarem, vinopalnou a sladovnou Josef Smetana a od něho o rok později manželé Fingerhutovi.

Roku 1841 přikoupila Anna Fingerhutová za 5500 zlatých stříbra ještě sousední domek U zlaté botky, který měl číslo popisné 270. Domek se pak stavebními úpravami stal součástí areálu domu U Halánků, protože živnost vzkvétala a bylo třeba dalších prostor.



Salon Anny Fingerhutové. Foto Vojta. Praha 1925.

Do jednopatrového domu U Halánků se vchází širokým průjezdem, kterým projížděly vozy s nákladem. Zatímco v přízemí byly prostory skladů, výčepu a prodejny, rodina obývala první patro. Reprezentativní pokoje patřící paní domu měly okna na Betlémský plácek a pokoje v levém křídle patřily vychovateli, dětem a služebným. Podle dochovaného soupisu prostor je vidět, že byly využívány i podzemní prostory, a to na sklep pivní, kupecký a k uskladnění dříví. V přízemí byla také umístěna „písárna“ k vedení živnosti a kuchyně. V prvním patře pak kromě pokojů a „špižíren“ bylo i několik kuchyní, které byly využívány nájemníky. Slečna Josefa Křížková, když nastoupila r. 1856 do služby k paní Anně Fingerhutové, zažila v domě tři nájemníky. Jedním z nich byl taneční mistr Link, který tu měl dokonce taneční sál, dále zde žil krupař Linhart a mistr obuvnický Čmelický. Když se měl Vojta vrátit z Ameriky, mistr obuvnický se vystěhoval a z jeho bytu se stal pokoj pro Vojtu a prostory pro budoucí knihovnu. Postupně se i další nájemníci vystěhovali,